

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

"(1) İslam Hukukunun teşekkülü ve gelişim süreci ile ilgili temel konular, (2) Modern Hukuk Bilgisi, (3) Modern Dönem İslam Hukukçuları-Önemli Şahsiyetler ve (4) Oryantalist İslam Hukukçuları-Önemli Şahsiyetler" hakkında bilgi sahibi olmak

Dersin İçeriği

1) İslam Hukukunun teşekkülü ve gelişim süreci ile ilgili temel konular - Kavramsal Çerçeve: Din-Şeriat-Fıkıh-Hukuk Terimleri - İslam Hukukunun Genel Özellikleri - İslam Hukukunu Özgünlüğü ve Diğer Hukuk Sistemleri ile İlişkisi - İslam Hukukunun Kaynakları - İslam Hukukunun Tarihi Gelişimi/İslam Hukukunun Tarihsel Dönemleri (İslam Hukuk Tarihi) - İslam Hukuk Ekolleri (Köse) - Uygulamada İslam Hukuku (Köse) - İslam Hukukunun Sistematiği ve İçeriği (Konusu) - İslam Hukukunun Literatürü - İslam Hukukunun Hukuk Düşüncesine Katkısı (Köse) / Müslümanların Hukuk İlmine Katkısı (Yaman) - İslam Hukukunun Genel Prensipleri (Kavâid-i Külliye) (Yaman) / (Mecelle-Külli Kaideler ve Kısa Açıklaması (Köse) - Klasik Dönem Önemli İslam Hukukçuları (DİA) 2) Modern Hukuk Bilgisi - Türk Hukuk Tarihi - Cumhuriyet Dönemi/Modern Dönem Akademisyen Türk Hukukçular 3) Modern Dönem İslam Hukukçuları-Önemli Şahsiyetler - Günümüz-Çağdaş Akademisyen İslam Hukukçuları

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

ARAPÇA İSLAM HUKUKUNA GİRİŞ KİTAPLARI
 1) Abdülkerim Zeydan, el-Medhal li dirâseti’ş-şer’iati’l-İslâmiyye (İslam Hukukuna Giriş) (çev. Ali Şafak); (el-Kismü’l-evvel / el-Babü’l-evvel:et-Tarif bi’ş-şer’iati ve’l-Fıkh / el-Faslü’s-Sanî: eş_Şeriatü’l-İslâmiyyetü: Tarifuha be beyamü hasâisihâ, PDF / s. 38-89) ve Akit Nazariyesi, s. 239-332; PDF/-285-398; el-Babü’s-Sâlis: fi’l-cerâim ve’l-ukûbât, s. 399-414.
 2) Mustaf Ahmed ez-Zerkâ,, el-Medhalü’l-fıkhıyyü’l-âmm (el-Fıkhü’l-islâmî fi sevbihî’l-cedîd) (çev. Servet Armağan)
 - Fıkhın Tanımı ve Taksimi: I, Kitap/54-59; PDF/65-69/ Akit Nazariyesi, I, Kitap, 288-587; PDF/353-656.

 TÜRKÇE İSLÂM HUKUK TARİHİ VE İSLAM HUKUKUNA GİRİŞ KİTAPLARI
 1) Hayreddin Karaman, İslâm Hukuk Tarihi, İz Yay., İstanbul
 2) Saffet Köse, İslâm Hukukuna Giriş, Hikmet Yay.
 3) Ahmet Yaman-Halit Çalış, İslam Hukukuna Giriş, İFAV İstanbul
 4) Abdullah Kahraman, İslam Hukukuna Giriş (Bilay Yay.) Ankara 2018.
 5) Hamdi Döndüren, İslam Hukukuna Giriş, KTO Karatay Üniversitesi Yayınları, Konya 2017.
 6) Oryantalist (Müsteşrik) İslam Hukukçuları (İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi, sy: 4 (2004)
 7) Son Asır İslam Hukukçuları (İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi-sy: 6 (2005)
 8) Yusuf Karadâvî, İslâm Fıkhını Yeniden Okumak çev. Abdullah Kahraman, İstanbul: Nida yayıncılık, 2016.
 9) Kemal Gözler, Hukuka Giriş,
 10) Adnan Güriz, Hukuk Başlangıcı
 11) Zeki Hafızoğulları, Ceza Normu
 12) Orhan Münir Çağıl, Hukuk Başlangıcı
 13) Vecdi Aral, Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine
 14) Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Genel
 15) Mustafa Avcı, Osmanlı Ceza Hukuku

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Sözlü Anlatım, Konu Sunumu, Arapça Metin Okuma, Tahlil-Tartışma

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

- Derste Zeydan /Zerka’nın Medhal isimli Arapça kitabından metin okunacak (öğrenci ve hoca) - Gerektiğinde öğrenciler derste konu sunumu yapacak

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Yardımcı eleman yoktur

Dersin Verilişi

Örgün / Yüz Yüze

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. İbrahim Yılmaz

Program Çıktısı

- 1) İslam hukukunun kaynakları ve konuları hakkında genel bilgi sahibi olur.
- 2- Modern hukuk temel konuları hakkında bilgi sahibi olur.
- 3- Modern dönem önemli İslam Hukukçuları hakkında bilgi sahibi olur.
- 4- "Oryantalist İslam Hukukçuları-Önemli Şahsiyetler" hakkında bilgi sahibi olur.

Haftalık İçerikler

Hazırlık	Öğretim	
Sıra Bilgileri	Laboratuvar Metodları	Teorik Uygulama
1		DİA, “Fıkıh” Mad; H. Karaman, (Genel Fıkıh) XIII, 1-14; A. Özel, (Literatür / Klasik Dönem), XIII, 14-22; A. Bardakoğlu, (Literatür / Modern Dönem), XIII, 22-27
2		1) Kavramsal Çerçeve 1) Hukuk/Fıkıh/İslam Hukuku 2) Fıkıh-Din-Şeriat-İlişkisi 2) İslam Hukukunun Genel Özellikleri
3		1) İslam Hukukunun Özgünlüğü Ya da Diğer Hukuk Sistemleri İle İlişkisi 2) Müslümanların Hukuk İlmine Katkısı (Yaman, 37-41) 3) İslam Hukukunun Hukuk Düşüncesine Katkısı (Köse, 259-270)
4		İSLAM HUKUKUNUN KONUSU/HÜKÜM TEORİSİ (Yaman) 1) Şer’î Ameli Hükümler 2) Şer’î Hükümlerin Genel Amacı
5		İSLAM HUKUKUNUN KAYNAKLARI 1) Aslı Deliller 2) Fer’î / Mülhak Deliller 3) Yöntemler
6		İslam Hukukunun Genel İlkeleri (Kavâid-i Külliye) (Yaman, 60-70; Köse, 271 vd.)

Hazırlık	Öğretim		
Sıra	Bilgileri	Laboratuvar	Metodları Teorik Uygulama
7	1) İslam Hukukunun Sistematiği Klasik Fıkıhın Sistematiği (Yaman-Giriş) 1) 2) Klasik Fıkıhın Temel Konuları ve Kavramları (Yaman-Giriş) 2) Örnek Eser-İçerik İnceleme: 3) Klasik: (1) Kudûrî, Muhtasar / Meydani, Lübab; (2) Mevsilî, Muhtar/İhtiyâr; (3) İbn Rüşd, Bidâyetü'l-müctehid 4) Modern: (1) H. Karaman, Mukayseli İslam Hukuku (I-III)/Anahatlarıyla İslam Hukuku (I-III); Yaman-Çalış, İslam Hukuku 3) İslam Hukuk/Fıkıh Literatürü: a) Klasik Dönem b) Modern Dönem İslam Hukukunun Tarihsel Dönemleri/Tarihsel Gelişim (Karaman, Hukuk Tarihi, Yaman/Köse/Kahraman, Giriş, / Zeydan, Giriş) İSLAM HUKUK EKOLLERİ/MEZHEPLER 1) Fıkıhî Mezheplerin Ortaya Çıkışı/Mezhep Kavramı ve Ekolleşme Süreci: Ehl-i Rey, Ehl-i Hadis, Mezhep / Rey, İctihad 2) Mezheplerin İhtilaf Sebepleri 3) Mezheplerle İlişkisi Bakımından Müslüman: 1) İctihad, 2) Tahrîc, 3) İttiba, 4) Taklit, 5) Telfik 4) Uygulamada İslam Hukuku: 1) İfta, 2) Uyuşmazlıkların Çözümü, 3) Hisbe		
8	Ara Sınav (Vize)		
9	Fıkıh Mezhepleri/İslam Hukuk Ekolleri / Mezhepler ve Kurucu İmamları 1) Ebu Hanife/Hanefi Mezhebi - Ebu Yusuf; - Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî; - Züfer b. Hüzeyl; - Hasan b. Ziyad 2) İmam Şafî /Şâfii Mezhebi 5) Dâvud ez-Zâhirî/ Zâhiriyye/Zahiri Mezhebi; 3) Malik b. Enes/ İmam Malik / Maliki Mezhebi 6) Ca'fer es-Sâdık / Ca'feriyye 1) Ahmed b. Hanbel/ Hanbelî Mezhebi, 7) Zeyd b. Ali / Zeydiyye		
10	Fıkıh Mezhepleri/İslam Hukuk Ekolleri / Mezhepler ve Kurucu İmamları 1) Ebu Hanife/Hanefi Mezhebi - Ebu Yusuf; - Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî; - Züfer b. Hüzeyl; - Hasan b. Ziyad 2) İmam Şafî /Şâfii Mezhebi 5) Dâvud ez-Zâhirî/ Zâhiriyye/Zahiri Mezhebi; 3) Malik b. Enes/ İmam Malik / Maliki Mezhebi 6) Ca'fer es-Sâdık / Ca'feriyye 1) Ahmed b. Hanbel/ Hanbelî Mezhebi, 7) Zeyd b. Ali / Zeydiyye		
11	Klasik Dönem Önemli Bazı İslam Hukukçuları A. Maslahat-Makasid Teorisi Çizgisi: - Cüveynî-Burhân / Gazzali-Mustesfa / - İzzeddin b. Abdisselam-Kavâidü'l-ahkâm / Karafi-Furûk / - Şâtıbî-Muvâfakât B. Diğer/Müstakil İslam Hukukçuları: - İbn Hazm-Muhalla / - İbn Teymiyye-es-Siyâsetü's-şer'yye / İbn Kayyim-İ'lâmü'l-muvakkîn / - Şevkânî-İrşâdül-fuhûl / ...		
12	MODERN DÖNEM İSLAM HUKUKÇULARI-ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER Kadri Paşa / Ahmet Cevdet Paşa / Sava Paşa / Büyük Ali Haydar Efendi / Küçük Ali Haydar Efendi (Mecelle Şarihi) / Seyyid Bey / Mansurizade Said / İsmail Hakkı İzmirli / Ali Himmet Berki Muhammed Zahid el-Kevseri / Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır / Ahmed Hamdi Akseki / Ömer Nasuhi Bilmen / Musa Carullah, Muhammed Tahir b. Âşûr (İbn Âşûr) / Abdülvahhab Hallaf / Abdülkadir Udeh / Ali Abdurrazzık / Muhammed Hamidullah Mustafa Ahmed ez-Zerkâ / Marûf ed-Devâlibî / Mustafa es-Sibâî Muhammed Ebu Zehra / Abdurrazzak Ahmed es-Senhûrî / Subhi Mahmesânî / Yusuf el-Karadâvî / Hayreddin Karaman / Günümüz-Çağdaş Akademisyen İslam Hukukçuları		
13	ORYANTALİST İSLAM HUKUKÇULARI-ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER Oryantalizm (DİA) ve İslam Hukuku (Murtaza Bedir, İHAD, sy: 4, 2005) DİA-D'OHSSON, Ignatius Mouradgea (YL-Tez-Kerem Yurtlak) Godzher / Christian Snouck Hurgronje / George Makdisi Joseph Schacht (DİA) / Uriel Heyd / Wael B. Hallaq / John Makdisi / Bernard Haykel		
14	MODERN HUKUK BİLGİSİ 1) Kemal Gözler, Hukuka Giriş, Ekin Yay., Bursa / Bölüm-6: Hukuk Sistemleri (s. 132-147) / Bölüm- 13: Hukuk Kurallarının Yorumu (s. 258-280) Kemal Gözler, Genel Hukuk Bilgisi, Ekin Yay., Bursa 2020 2) AÖF, Hukukun Temel Kavramları /Hukuka Giriş 3) Necip Bilge, Hukuk Başlangıcı 4) Vecdi Aral, Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine; Hukuk Felsefesinin Temel Sorunları 5) Adnan Güriz, Hukuk Felsefesi 6) Türk Hukuk Tarihi ve 7) Cumhuriyet Dönemi /Modern Dönem Akademisyen Türk Hukukçular		
15	CUMHURİYET DÖNEMİ ÖNEMLİ TÜRK HUKUKÇULAR - Hıfzı Veldet Velidedeoğlu - Mahmut Esat Bozkurt - Selahattin Sulhi Tekinay - Sulhi Dönmezer - Ali Fuat Başgil - Vasfi Raşit Seviğ - Ebül'ulâ Mardin - Sadri Maksut Arsal - Esat Arsebük - Necip Bilge - Orhan Münir Çağıl - Vecdi Aral - Adnan Güriz - Zahit İmre - Hüseyin Hatemi - İlhan Arsel - Server Tanilli - Kemal Gözler		

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	2,00
Final	1	2,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	3,00
Derse Katılım	14	1,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	1,00
Ara Sınav Hazırlık	1	4,00
Final Sınavı Hazırlık	1	10,00
Alan Çalışması	14	4,00
Problem Çözme	5	5,00
Araştırma Sunumu	2	6,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Vize	40,00
Final	60,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16
Ö.Ç. 1	1		2		1		1		1		2		2		2	
Ö.Ç. 2		1			2				1			2			1	
Ö.Ç. 3	2				1				1				1			1
Ö.Ç. 4	1		2				2				3			2		

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Alanındaki lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak aynı veya farklı bir alandaki bilgilerini uzmanlık düzeyinde geliştirir ve derinleştirir.
- P.Ç. 2 :** Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrar ve farklı disiplinlerle ortak çalışmalar yürütür.
- P.Ç. 3 :** Lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak ilgili alandaki kaynakları etkin bir şekilde kullanır.
- P.Ç. 4 :** Alanla ilgili uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır, kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.
- P.Ç. 5 :** Alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlar, çözümler ve yeni bilgiler oluşturur.
- P.Ç. 6 :** Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgileri toplumun eğitim, kültür ve sanat seviyesinin yükseltilmesi yönünde kullanır.
- P.Ç. 7 :** Alanıyla ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür.
- P.Ç. 8 :** Alanıyla ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemez karmaşık sorunların çözümü için yeni yaklaşımlar geliştirir.
- P.Ç. 9 :** Alanı ile ilgili sorunların çözümlenmesinde liderlik yapar; kişisel, kurumsal ve takım çalışmalarını uzmanlık düzeyinde organize eder.
- P.Ç. 10 :** Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceler, geliştirir ve gerektiğinde değiştirmek üzere harekete geçer.
- P.Ç. 11 :** Alanındaki güncel gelişmeleri ve yürütülen projeleri nicel ve nitel verilerle destekleyerek alanındaki ve alan dışındaki gruplara uygun iletişim araçlarıyla aktarır.
- P.Ç. 12 :** Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü B2 Genel düzeyinde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurar.
- P.Ç. 13 :** Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili verileri toplar, yorumlar, uygular ve duyurulması aşamalarında bilimsel, kültürel, sanatsal, toplumsal ve etik değerleri gözeterek denetler ve bu değerleri anlatır.
- P.Ç. 15 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 16 :** Alanıyla ilgili bilgileri uzmanlık düzeyinde kavrar ve ikinci kişilere normlara uygun olarak aktarır
- Ö.Ç. 1 :** 1) İslam hukukunun kaynakları ve konuları hakkında genel bilgi sahibi olur.
- Ö.Ç. 2 :** 2- Modern hukuk temel konuları hakkında bilgi sahibi olur.
- Ö.Ç. 3 :** 3- Modern dönem önemli İslam Hukukçuları hakkında bilgi sahibi olur.
- Ö.Ç. 4 :** 4- "Oryantalist İslam Hukukçuları-Önemli Şahsiyetler" hakkında bilgi sahibi olur.